

СВОБОДА УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

SVOBODA UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ СОЮЗІВ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIV. Ч. 245. Джерзі-Сіті, Н. Дж., вівторок, 20-го жовтня 1936. VOL. XLIV. No. 245. Jersey City, N. J., Tuesday, October 20, 1936. THREE CENTS

АМЕРИКАНСЬКА ФЕДЕРАЦІЯ ПРАЦІ КАЖЕ, ЩО ЮНІТ ЗА РУЗВЕЛТА

ВАШИНГТОН. — Так званий Робітничий Краєвий Непартійний Політичний Виборчий Комітет Американської Федерації Праці подав до публічного відома звіт з свого розсліду настроїв серед зорганізованих робітників щодо цього річних президентських виборів.

Репорт приходить до висновку, що зорганізовані робітники стоять за вибір президентом демократичного кандидата Рузвелта. Репорт каже, що, не зважаючи на те, яка доля стрінула робітничі закони за Рузвелтової адміністрації, робітники все-таки вважають Рузвелта прихильником зорганізованого робітництва.

ПЛЯНИ ВИБОРЧИХ КАМПАНІЙ КАНДИДАТІВ.

ТОПІКА (Канзас). — Републіканський кандидат, губернатор Ландон, вибрався вже на осяну, передвиборчу туру на побережжя Тихого океану, на яку він рішився несподівано минулого тижня. Думає він там виголосити 4 більш промови. Хоч деякі його дорадники віраджували йому цю подорож, інші кажуть, що при допомозі Таннсенда він може зискати для своєї кандидатури найдалше на захід положені стейти.

Тимчасом демократичний кандидат, президент Рузвелт, покінчив свою 10-денну туру по західних стейтах і по короткій візиті у Вашингтоні вибирається на туру по стейтах Нової Англії.

ПЕРЕДВИБОРЧІ ПЕРЕСУВАННЯ.

НЮ ЙОРК. — Полковник Дж. Е. Спрингарн, президент Краєвого Союзу для Поступу Чорних та доволітній републиканець, заявив за вибір президентом Рузвелта, бо, мовляв, мурини можуть бути певні, що Рузвелт не має проти них упередження.

Амос Піншов, визначний політик, заявив публічно, що він покидає попірати поновний вибір президентом Рузвелта, бо, мовляв, Рузвелт, що все був ліберальних поглядів, останніми часами став радикалом та прихильником соціалістичних реформ.

ЗАКИДАЮТЬ УРЯДОВІ КУПУВАННЯ ФАРМЕРІВ ДОПОМОГОЮ.

ВАШИНГТОН. — Конгресмен Бейкон, републиканець, видав публічну заяву, в котрій критикує федеральну адміністрацію за висилання тепер допомоги фермерам у ті околиці, де фермери вагаються, на яку партію голосувати при цього річних виборах. Конгресмен називає це купуванням фермерських голосів.

СУД ЗА ПІДЛОЖЕННЯ БОМБИ ПІД АВТО СУДДІ.

ВИЛКЕС БЕРИ (Па.). — У місцевім суді велася розправа за підложення бомби під автомобіль судді Алфреда Валентайна підчас страйку в ковальській вулиці минулого року. Прокуратор обвинувачувала за цей поступок Емерсона Дженнінга та Чарльза Гариса. Дженнінгз заявив на суді, що обвинувачення його за цей злочин це обманство прокураторії. Присяжні судді признали обох підсудних винуватими. Їм грозить в'язниця від 10 до 20 літ.

КОРАБЕЛЬНА КАТАСТРОФА НА ОЗЕРІ.

КЛІВЛЕНД (Огайо). — Підчас бурі, що навістила Велике Озеро, затопився в суботу канадійський корабель „Сенд Мерчен”. З кораблем потонули 19 осіб, моряків і пасажирів. Лиш кілька моряків, що держалися перевернених бурею рятункових лодок корабля, вирятували кораблі, що поспішили на поміч потопляючим. Вирятувани терплять від сильної простуди через довгий побут у холодній воді.

БІЛІ ЛЕГІОНІСТИ БЕНКЕТУЮТЬ З ЧОРНИМИ.

ВИНЧЕСТЕР (Вірджінія). — На бенкеті, влаштованім відділом організації ветеранів великої війни, були присутні 12 муринів. Не зважаючи на те, що чорні ветерани сиділи трохи на боці від білих гостей, всі полудневі гості підносять цей спільний обід як факт небувалий на полудні ще від горожанської війни.

ЗА РОЗВ'ЯЗКУ ЗАГАДКИ ОТРОЄННЯ.

ГВАЙТ ПЛЕЙНС (Ню Йорк). — Пані Айда Чорчил, вдова по 72-літнім адвокаті Лоренсі Чорчилу, що помер наглою смертю минулого січня в Флориді, запевняє поліцію, що її слуга, кореанець Ченг Су Лі, не може мати нічого спільного з затроєнням Рівса і його жінки. Поліція припоручила добути з гробу попіл Чорчила та розслідувати, чи в ньому слідів отруї.

ТІ, ЩО ВЖЕ НАДІСЛАЛИ НОВІ ЧЛЕНСЬКІ АПЛІКАЦІЇ.

Як уже було проголошено, впродовж жовтня, листопада та грудня подаватимемо на сторінках „Свободи” імена тих усіх урядників і членів, які за ті три місяці будуть приєднувати нових членів до У. Н. Союзу.

Від 1-го до 15-го жовтня надіслали до головної канцелярії аплікації нових членів отсі урядники й члени:

Відділ:	Місцевість:	Організатор:	Новоприймі члени:	Діти:	РАЗОМ:
102	Клівленд, О.	Микола Бусько	3	12	15
171	Джерзі Сіті, Н. Дж.	Стефанія Галиччін	7	5	12
359	Ньюарк, Н. Дж.	Юлія Юревич	2	6	8
237	Честер, Па.	Григорій Стеців	5	2	7
164	Бервік, Па.	Петро Гелетій	3	3	6
180	Акрон, О.	Михайло Кухар	3	3	6
204	Ню Йорк, Н. Й.	Микола Близняк	4	1	5
234	Елізабет, Н. Дж.	Конст. Плат	—	5	5
42	Пасейк, Н. Дж.	П. Гуляк й П. Головачук	2	1	3
238	Бостон, Масс.	Микола Давишкіба	—	1	3
325	Бруклін, Н. Й.	Петро Малицький	2	3	3
334	Клівленд, О.	Стефан Морозович	1	1	2
50	Лорейн, О.	Микола Волошанський	1	—	1
91	Мекізі Окс, Па.	Павло Панчак	1	—	1
102	Клівленд, О.	Іван Попович	—	1	1
130	Ню Йорк, Н. Й.	Михайло Коваль	1	—	1
143	Грейт Медовс, Н. Дж.	Павло Ландяк	1	—	1
186	Мекаду, Па.	Юлія Баволяк	—	1	1
218	Кемпбел, О.	Михайло Ткачиппін	—	1	1
230	Янгтаун, О.	Ілія Сухий	1	—	1
238	Бостон, Масс.	Ілія Чопик	1	—	1
248	Ковтсвіл, Па.	Панько Турчин	—	1	1
320	Болтімор, Мд.	Григорій Іванович	—	1	1
352	Честер, Па.	Михайло Ковальчук	1	—	1
361	Ню Йорк, Н. Й.	Олекса Кибюк	1	—	1
"	"	Микола Кобзістий	1	—	1
"	"	Стефан Ковальчук	—	1	1
"	"	Дмитро Костишин	—	1	1
372	Плейнфілд, Н. Дж.	Василь Реновеш	1	—	1

КЛОПОТИ КНЯЗІВ ПЕРЕД АМЕРИКАНСЬКИМ СУДОМ.

Альфонсо де Бурбон, бувший наслідник престолоу в Іспанії, вніс у ньюйоркським суді просьбу, щоб суд зменшив аліменти, які він має платити своїй жінці. Позовник каже, що він дістає коло 1,000 доларів на місяць з маєтку, зложеного в французьких банках. Він має платити жінці 250 доларів на місяць, поки суд не вирішить її позову за уневаження їх подружжя. Тепер через обниження курсу французького франка його прихід зменшився і він просить суд знизити відповідно аліменти його жінці. Бувший князь перебуває тепер в Америці на лікування з лідичної недуги гемофілії (нахил до кровотоків).

УНІВЕРСИТЕТСЬКА ПОЛІЦІЯ.

Новий державний підсекретар у міністерстві освіти в Румунії, Стефанеску Гоанга, має намір ввести спеціальну поліцію в румунських університетах. Ця поліція малаб пильнувати порядку по університетах. Міністер гадає цим робом заповігти студентським заворушенням, що траплялися минулих літ.

30 МІЛІОНІВ ЗЛОТИХ ВКРАЛИ ВЛОМНИКИ ЗА 10 ЛІТ.

Централа варшавської слідчої служби зладила статистику касових вломів у Польщі. Отже за останніх 10 літ розпорили в Польщі 3,251 кас і вкрали з них понад 30 мільйонів злотих. У самій Варшаві розпорили за той час 397 кас. У варшавському слідчому уряді є зареєстровані 144 „фахівці” від кас. Цікаве, що майже всі ці „фахівці” мають різночасно ремісничі фахи, декотрі були купцями, а кілька з них мають домн. Зпоміж 144 „фахівців” від кас є тільки 6 неграмотних.

ВІЙСЬКОВИЙ ОКОУЖНИЙ СУД У ЛЬВОВІ ВЕДЕ ПРОЦЕС ПРОТИ ХОРУНЖОГО К.О.П.-А З ЧОРТКОВА, ВІДНАЧЕНОГО РІЖНИМИ ВІЗНАКАМИ, М. ІН. ОРДЕРОМ „ВІРТУТІ МІЛІТАРІ” V-ТОЇ КЛАСИ, 37-ЛІТНЬОГО МАРІЯНА СТЕМНЯНЯ ЗА ВБИВСТВО ЖІНКИ ГЕНОВЕФИ СТЕМНЯНЬ ОЖЕНИХ 1924-ГО РОКУ. ПОДРУЖЖА НЕ ЖИЛО В ЗГОДІ, ХОЧ МАЛО ДВОЕ ДІТЕЙ. СТЕМНЯНЬ РОЗПИВАВСЯ АЛКОГОЛЕМ, ПЕРЕСІДЖУВАВ ЦІЛИМИ ДНЯМИ І НЕЧАСНИ ПОЗА ДОМОМ, СВАРИВСЯ З ЖІНКОЮ І БИВСЯ З НЕЮ. ДНЯ 26-ГО КВІТНЯ Ц. Р. СТЕМНЯНЬ, ЗДАЄТЬСЯ, В НЕТВЕРЕЗОМУ СТАНІ, СТІЛИВ З РЕВОЛЬВЕРУ ПО СВАРІ З ЖІНКОЮ. КУЛЯ ПОПАЛА В ДВЕРІ, А ЗА ЯКИЙСЬ ЧАС СТЕМНЯНЬ СТІЛИВ ЗНОВУ; СТІЛ ПОЦІЛИВ У СТІЛ, А ЧЕРГОВИЙ СТІЛ У СЕРЦЕ ЙОГО ЖІНКИ. СМЕРТЬ ЖІНКИ НАСТУПИЛА НЕГАЙНО. ВБИВНИК НЕ ЗГОЛОСИВСЯ В КОМАНДІ ЖАНДАРМЕРІЙ, ЩОБИ ПОВІДОМИТИ ПРО ВБИВСТВО. НАВПАКИ, ВІН УЛОЖИВ ЛІСТРОМ НЕДАЛЕКО ТІЛНИХ ОСТАНКІВ ЖІНКИ, ЩОБ ВИГЛЯДАЛО, ЩО ЖІНКА САМА СЕБЕ ВБИЛА. ЦІЛА ПОДІЯ ТОНЕ В ВИПАХ АЛКОГОЛЮ. ТЕПЕР ПІДЧАС РОЗПРАВИ СВІДКИ НАМАГАЮТЬСЯ БОРОНИТИ ВБИВНИКА, МОВЛЯВ, ЙОГО ЖІНКА БУЛА НЕВРОПАТКОЮ, ГІСТЕРИЧКОЮ, ЗАТРОЮВАЛА ЙОГО ЖИТТЯ БЕЗОСНОВНО ПІРЗОПЛИВІСТЮ, МАЛА СЛАБУ ПАМ'ЯТЬ, БУЛА СУМНА І Т. П. ПО РОЗПРАВІ СУД ЗВІЛЬНИВ СТЕМНЯНЯ ВІД ВИНІ І КАРИ. СУД СТАВНУВ НА СТАНОВИЩІ, ЩО ВБИВНИК ДІЯВ У ПАТАЛОГІЧНОМУ СТАНІ, ВИКЛИКАНОМУ НАДУЖИТТЯМ АЛКОГОЛЮ. СТЕМНЯНЯ ЗАРАЗ ПО ОГОЛОШЕННЮ ПРИСУДУ ЗВІЛЬНИЛИ З ТЮРМИ НА ВОЛЮ!

РІЗНЯ ІНДІЙЦІВ З МУЗУЛМАНАМИ.

У Бомбею вибухла між двома індійськими сектами, індійцями й музудманами, різня, внаслідок якої є 35 людей убитих і 314 ранених. Між тими двома кастами існує фанатична ненависть, яку з трудом здержує англійська армія і поліція. Ця ненависть нераз вибухає наверх і кінчиться кровопролиттям.

ЗОМЛЛА НА ВИД КІСТЯКА.

Апеляційний суд у Львові розглядає цікаву справу за відшкодування. Справа така: В 1935-му р. підчас карнавалу взяла участь у маскараді в костюмі кістяка, вшитому з чорної матерії з білими смугами, що зображали кости, якась Гроховська з Золочева. З балю вернула вона світанком додому. Коли служниця, 21-літня Кароліна Врага, відчинила двері й побачила кістяк, упала зі страху на землю безтумно й розбила собі голову об котел, а рівночасно від вогню свічки почала на ній горіти сорочка. Потім дівчина перелажала кілька місяців у лічниці. По виздоровленню заскаржила вона Гроховську за відшкодування 1,000 зл. Суд першої інстанції віддалив скаргу, бо виявилось, що Врага знала, в якому костюмі пішла пані на бал. Покищо розправу в апеляційнім суді відпочили.

ПІДПАЛИЛИ СТИРТИ, ЩОБИ ВЗЯТИ АСЕКУРАЦІЙНЕ ВІДШКОДУВАННЯ.

У зв'язку з пожежею стирт збігжа на фільварку Слобода біля Денисова, пов. Тернопіль, стверджено, що dokonано тут підладу, щоб одержати асекурційне відшкодування. Наслідком того арештовано посадова фільварку Ізака Чачке-са і двох його свояків Талера та Боруха. Далше слідство ведеться. Пригадуються часи з 1930-го року.

ЯЗВА ГУСЬЛІНИЦЬ НА ЛЕМКІВЦІНІ.

В повітах горацьким і ясельським шириться язва гусльіниць, що винищила досі 15 проц. земледілів. Санітарна влада в Яслі і Горлицях уживає відповідних засобів, щоби анщити лихо.

СОВЕТИ ХОЧУТЬ ЗІРВАТИ НЕВТРАЛЬНІСТЬ

МОСКВА. — В останніх днях советська офіційна преса повела різку кампанію проти заключеного пакту неутральности відносно Іспанії. Передбачають, що за цару днів Совети відступлять від цього пакту і зачнуть піддержувати червоний еспанський уряд. Причиною цього поступку Совети вважають це, що вони не можуть допустити до програї червоних в Іспанії, бо це для них малобудже прикрі наслідки. Колиб в Іспанії виграли фашисти, то вони стануть тісними союзниками німців та італійців. У той спосіб скріпиться значно фашистський блок. А фашистська Іспанія до певної міри зв'яже руки Франції. Німеччина це використає й нападе наперед на Чехословаччину, а звідтам через Угорщину і Румунію на советську Україну.

НІМЕЦЬКО-ІТАЛІЙСЬКІ ПЕРЕГОВОРИ.

РИМ. — Італійський міністер закордонних справ, граф Чіано, вибирається на днях до Берліна, де хоче переговорити з представниками німецького уряду, що робити на випадок, коли Совети зачнуть отверто підпомагати лівих в Іспанії. Передбачають, що хоч між Італією і Німеччиною не прийде до підписання якоїсь отвертої угоди, бо є багато інших справ, що в'яжуть Італію з Францією, а ділять її з Німеччиною, одначе у відношенні до комуністичної загрози в Європі Італія і Німеччина заключать тайний блок і співпрацюватимуть, щоб не допустити до задиру комунізмом Європи.

НІМЦІ ТОРГУЮТЬ ІЗ СОВЕТАМИ.

БЕРЛІН. — Хоч німецькі політики кидають громами на Совети, а советські на Німеччину, проте товарообмін тих двох держав зорсім не терпить від цієї словної війни. З німецьких урядових кругів подають, що заключений у 1934 році торговельний договір із Советами не буде зірваний, а навпаки, німецькі експортери будуть старатися про збільшення експорту до Советів.

ШУШНІГ ДИКТАТОРОМ АВСТРІЇ.

ВІДЕНЬ. — Користаючи з розколу в гаймвері, викликаного майором Фейом і князем Штарембергом, Курт Шушніг, австрійський прем'єр, оголосив себе диктатором Австрії. Минулої неділі відбулась у Відні велика парада, в якій взяли участь 350,000 людей. На цій параді Шушніг дістав титул „фірера” й відібрав присягу від присутніх урядників і війська на вірність „корпоративній, авторитарній вітчизні”.

РОЗКОЛ У ФРАНЦУЗЬКОМУ УРЯДІ.

ПАРИЖ. — Конфлікт у французькому уряді дали поглиблюється. Спричинюють його соціал-радикали і комуністи, які не можуть прийти до порозуміння. Блюм старається залагодити цей конфлікт у той спосіб, що страшить одних і других новими виборами. А вибори у Франції коштують кожного кандидата зокрема великі суми.

КОРОЛІВСЬКА ЛЮБОВНА ІСТОРІЯ.

ЛОНДОН. — Англійська суспільність, яка зазвичай не хоче мішатися в особисті справи свого короля, в останніх днях трохи ствівожена. Бо коли приятелька короля, пані Сімпсон, що подалася цими днями про розвід, цей розвід дістане, то король готов оженитися з нею. А англійці хотіли би мати королеву з королівської крові.

ПОВСТАНЦІ ДАЛІ ІДУТЬ ВПЕРЕД.

БУРГОС. — Північне і південне крило еспанських революційних військ підсунулося на кілька миль ближче Мадриду. Над Біскайським заливом революціонери заняли місто Овієдо. Мадрид знаходиться тепер немов у ножицях. В столиці подожження назверх спокійне, одначе напружене. Уряд ніби рішений оборонятися до останку, але кожний день може принести несподіванки.

ЗНОВ АТЕНТАТ НА СТАЛІНА?

ПАРИЖ. — Московські часописи, що виходять у Парижі, принесли вістку, що минулого місяця знову відбувся на Сталіна атентат у якому мадощо його не вбили. У зв'язку з цим атентатом усунено з головної команди ГПУ Ягоду.

НАЦІОНАЛІСТИЧНА ЛІТЕРАТУРА В ПОЛТАВСЬКІЙ БІБЛІОТЕЦІ.

КИЇВ. — „Комуніст” пише, що в бібліотеці полтавського робітничого факультету викрито значну кількість націоналістичної літератури. В тій бібліотеці між іншим знайдено твори, що славославлять Єфремова. Ці книжки надійшли до Полтави з київського „робфаку”.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1899

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee

Registered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1914 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

Тел. „Свобода“: BERgen 4-0237. — Тел. V. H. Союз: BERgen 4-1016.
4-0807.

За оголошення редакції не відповідає.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ВИБОРИ Й ПОЧУВАННЯ

Недавно до редакції „Свободи“ прислав якийсь читач листа про вибори. Вложивши в нього втички з газети з політичними оголошеннями республіканського кандидата, цей дописувач звертається до редакції з гострими викладами. Він радить їй читати дописи за Рузвелта. Пригадує заморожування грошей у банках у часах адміністрації Гувера. „Ви бачите тільки Ландона“, пише дописувач, „та його партію Морганів, Мелонів і тим подібних“. Далі говорить про бідних робітників, з чого, на його думку, виходить, що треба голосувати за Рузвелта. Закінчує погрозою: як не будете писати за Рузвелта, то порухаюся з вами на конвенції.

Лист анонімний. Значить, дописувач не мав цивільної відваги заявитися з повним своїм підписом за кандидата, за котрого він нібито так побивається. Всетаки на цей лист можна звернути увагу як на досить типічний прояв певного роду політичного думання.

Коли дописувач радить редакції читати якийсь допис, то тут він певно не думає сказати, що редакція цього допису не читала. І він знає, що якби редакція не була того допису читала, не була б його помістила. Він думає цим сказати, щоб редакція не читала дописів за Ландона, а читала тільки дописи за Рузвелта, бо певно тільки в них є написана правда. Звісно, думаючи людина, не може зайняти такого становища, вона не може знати, хто має правду, поки не пізнає усіх поглядів обох сторін.

Коли дописувач пригадує заморожені фонди в банках за Гувера, то він грає тільки на цьому обуренні, зрештою зовсім глуше, яке повстає на думку про нечесне орудування банкірами чужими грошми. Та чи з того вже виходить, що на випадок вибору Ландона повториться з банками історія з часів Гувера?

„Ви бачите тільки Ландона та його партію“, закидає дописувач, і як зараду на це він радить бачити тільки Рузвелта і його партію. Чи це розумний вихід з справи?

І чи з факту, що в Америці є бідні робітники, виходить уже, що треба голосувати проти Ландона? Адже нині кожний говорить за бідних робітників.

І погроза порухатися за Рузвелта на конвенції це тільки промовляння до страху. Невже редактор тому має бути за Рузвелта, що з ним хтось порухається, чи може тому, що редактор вірить, що кандидат, за котрого він стоїть, буде кращий, як його противники?

Як бачимо, невідписаний лист до редакції є впливовим ріжним почуванням, а тимчасом справу виборів треба розв'язувати не горячими почуваннями й крепкими словами, а холодним розумом. Щоби справу добре обдумати, треба вислухати всі сторони.

Улас Самчук.

ВІЙНА І РЕВОЛЮЦІЯ

Друга частина „ВОЛИНІ“.

Передрук забороняється. — Авторські права застережені.

(34)

Починався новий день у нових обставинах. Треба якось пристосувати його до власних вимог, поки надіду підводи. Треба кормити худобу, варити сніданок, обід, рукають пасовиська і знаходити його на лугах за Шумськом. Двоє дівчат женуть пасти худобу, решта варить обід. Володько, як господар, має піклуватися вогнем. Мусять пристратитися дров.

І він сумлінно виконує свої обов'язки. Головне, що його дратує і сердить — поведіння дівок. Бож, що за розмазанний народ. Дома і зовні скалять і гиржать, мов лисиці, на ціле поле, що аж від Жолубецького лісу чути. А тут, ось кілька годин прикрішого життя, і зараз — плач, смаркання, нарікання.

Завилися знов москалі, жартують, як завжди. Дівки надуть і їм тепер не до жартів. Але ті товчуться тут весь час. Володько їде оглядати околицю. Пробрався через табір, зауважив примітки, по яких має вертатися назад. За табором долина і жидівське околицько. Огорожа навколо розбита. Дошки на могилах подекуди повіривані. Сторчать

лише камяні плити. А мертвим що? Хай там воюють, мруть. Тут їм затишно, тихо. Он хата одинока, брудна, з відчиненим вікном. У вікні голова довгобородого, зовсім білого, жиди. На голві у нього йрмулка. Чорна маленька коробочка. На шлечі накинена пасажиста хуста. Постає старого безупинно, мов вагало годинника хитається.

Після гамору і метушливого табору, цей кут з мертвими і старим дивним жидом видається Володькові якимсь надзвичайним і загадковим. Кам'яні гладенькі плити, дивні написи, яких нізащо, хоч би луснув, не прочитаєш. Ось тут хіба Хайм Цаль, поважний громадянин Шумська, склав свої метушливі кості. Як дивно... Як дійсно дивно. Все навкруги таке дивне, зовсім інакше, як було колись.

І мимоміт пригадав минулу ніч, блукання між возами й вогнями, старого „галіціяна“, що, пловач у вогонь. Згадав ще раз діда Юхима. От цікаво, чи живе він ще... Згадав прогулюючи з ним у ту туманну пахучу долину, коли йому щеміди, утому слабі ноги. Пригадує виразно, як дід казав

О. С.

НАСТУП ТРЕВАЄ ДАЛІ

Я писав про це „похмілля“, уні, що колись існувала на Волині. Але й ті церкви „вертаються“ до римо-католицької (польської) церкви, до якої вони ніколи не належали... Католізація знаходить тому такий податний ґрунт на Волині, що уряд у Варшаві всіма силами противиться українзації православної церкви на Волині. Навпаки, всякими засобами пітримує російщину. Російщина — позбавлена перепертя (російської) держави, чужа своїй пастві — мусить шукати оперття в Варшаві, коли хоче затримати свій стан посідання. Подруге — серед моря чужого собі, українського оточення — вона, ота російщина в церкві православної, не представляє собою жадної сили, з якою Варшава потребувала би поважно числитися. А тому — в змаганні зберегти свої впливи — мусить іти польському уряду-

ви, що колись існувала на Волині. Але й ті церкви „вертаються“ до римо-католицької (польської) церкви, до якої вони ніколи не належали... Католізація знаходить тому такий податний ґрунт на Волині, що уряд у Варшаві всіма силами противиться українзації православної церкви на Волині. Навпаки, всякими засобами пітримує російщину. Російщина — позбавлена перепертя (російської) держави, чужа своїй пастві — мусить шукати оперття в Варшаві, коли хоче затримати свій стан посідання. Подруге — серед моря чужого собі, українського оточення — вона, ота російщина в церкві православної, не представляє собою жадної сили, з якою Варшава потребувала би поважно числитися. А тому — в змаганні зберегти свої впливи — мусить іти польському уряду-

ви, що колись існувала на Волині. Але й ті церкви „вертаються“ до римо-католицької (польської) церкви, до якої вони ніколи не належали... Католізація знаходить тому такий податний ґрунт на Волині, що уряд у Варшаві всіма силами противиться українзації православної церкви на Волині. Навпаки, всякими засобами пітримує російщину. Російщина — позбавлена перепертя (російської) держави, чужа своїй пастві — мусить шукати оперття в Варшаві, коли хоче затримати свій стан посідання. Подруге — серед моря чужого собі, українського оточення — вона, ота російщина в церкві православної, не представляє собою жадної сили, з якою Варшава потребувала би поважно числитися. А тому — в змаганні зберегти свої впливи — мусить іти польському уряду-

ви, що колись існувала на Волині. Але й ті церкви „вертаються“ до римо-католицької (польської) церкви, до якої вони ніколи не належали... Католізація знаходить тому такий податний ґрунт на Волині, що уряд у Варшаві всіма силами противиться українзації православної церкви на Волині. Навпаки, всякими засобами пітримує російщину. Російщина — позбавлена перепертя (російської) держави, чужа своїй пастві — мусить шукати оперття в Варшаві, коли хоче затримати свій стан посідання. Подруге — серед моря чужого собі, українського оточення — вона, ота російщина в церкві православної, не представляє собою жадної сили, з якою Варшава потребувала би поважно числитися. А тому — в змаганні зберегти свої впливи — мусить іти польському уряду-

ви, що колись існувала на Волині. Але й ті церкви „вертаються“ до римо-католицької (польської) церкви, до якої вони ніколи не належали... Католізація знаходить тому такий податний ґрунт на Волині, що уряд у Варшаві всіма силами противиться українзації православної церкви на Волині. Навпаки, всякими засобами пітримує російщину. Російщина — позбавлена перепертя (російської) держави, чужа своїй пастві — мусить шукати оперття в Варшаві, коли хоче затримати свій стан посідання. Подруге — серед моря чужого собі, українського оточення — вона, ота російщина в церкві православної, не представляє собою жадної сили, з якою Варшава потребувала би поважно числитися. А тому — в змаганні зберегти свої впливи — мусить іти польському уряду-

ви, що колись існувала на Волині. Але й ті церкви „вертаються“ до римо-католицької (польської) церкви, до якої вони ніколи не належали... Католізація знаходить тому такий податний ґрунт на Волині, що уряд у Варшаві всіма силами противиться українзації православної церкви на Волині. Навпаки, всякими засобами пітримує російщину. Російщина — позбавлена перепертя (російської) держави, чужа своїй пастві — мусить шукати оперття в Варшаві, коли хоче затримати свій стан посідання. Подруге — серед моря чужого собі, українського оточення — вона, ота російщина в церкві православної, не представляє собою жадної сили, з якою Варшава потребувала би поважно числитися. А тому — в змаганні зберегти свої впливи — мусить іти польському уряду-

ПО ТОЙ БІК ЗБРУЧА

(Від принагідного обсерватора для часопису „Новий Час“).

Мешканці надзбручанських місцевостей мають часто нагоду приглядатися ріжним большевицьким імпрезам, влаштуванням по тому боці Збруча. В день такої вчорішньої, є здається всі вільні від праці, бо не видно тоді нікого на полі, тоді як у неділі й свята, не виключаючи Великодня, все працює. Вдарєє раз в очі, як наприклад цього року зимою, що, як відомо, була дуже легка й можна було цілу зиму працювати не тільки коло земляних робіт, каміньоломів, але й у полі, то цілу зиму не видно було працюючих, але на саме Різдво, видко було гурт робітників, яких чомусь того дня вигнали на роботу. Минулорічна зима дала в знаки зазбручанському населенню, бо, як оповідають мешканці надзбручанських місцевостей, що другий день можна було бачити похорони і слухати звуків жалібного маршу. Говорили, що по тому боці панує якась епідемія.

ві на великі уступки...

Ясно, що колиб українським патріотам удалося відросіщити православної церкву на Волині, зробити її в формою і духом українською, то тоді це була б сила, з якою Варшава мусила би числитися. Маюччи перед собою — не розднані — а зеднані: православної (української) клир і православної (української) паству — уряд варшавський не міг би ані так відноситися до православної церкви на Волині, як робить тепер, ані римське католицтво не могло би робити таких поступів, колиб мало проти себе зеднану, національну, з рідним нижчим і вищим духовенством — церкву.

Так стоїть справа римського католицтва на Волині.

Ось вам іще одна зайва ілюстрація до тої „нормалізації“, про яку кричить ціла польська преса, яку започаткувало УНДО і яка тепер цьому останньому боком вилазить.

Як бачимо, то й у часі „угоди“ відвічний наступ на наші землі як тривав, так і триває.

В останніх двох роках до державного свята в дні 1-го травня і осіннього з нагоди роковин жовтневої революції й кількох інших невідомих нашому населенню свят, прибули два нові, а саме дня 16-го серпня, мабуть свято колгоспів, та свято комуністичної молоді в дні 1-го вересня. — Програма большевицьких свят ріжняться від програми наших свят цілковито. Наскільки в нас в програму кожного свята входять вокальні й хорова продукції, декламації, а в останніх часах руханкові дописи, то в большевицькі, ціле свято, це одні промови і промови, переривані хіба тільки музикою „інтернаціоналу“. Виходять на трибуну по черзі кільканадцять промовців, що виголошують короткі промови і привітти. По одній промові оркестра грає інтернаціонал або „туш“. Треба признати, що оркестри мають гарні, мелодійні інструменти, а хоча музиканти здебільша бої, то грають добре. По скінчених

промовах оркестра грає вальс й учасники пускаються в танок. Наскільки вдається при спокійнім вітрі чути промовців, стараються вони вмовити в слухачів, що нема на світі країни над советськю республіку, а капіталістичний захід це справжнє лекало для працюючого люду. Минулого року розпалалися оратори над долею Етіопії, а цього року говорять про Іспанію.

На кілька днів перед 1-шим вересня ц. р. всі советські радіо станції заповідали, що день 1-го вересня має бути днем свята комуністичної молоді в цілій всесоюзній державі. Як це свято відбувалося в цілому союзі, то про це подали советські станції радіо, а як воно відбувалось над Збручем, то очевидці оповідають так: Коло 2-гої години в полудне зауважили ми, як до містечка почали заїздити понад 30 вантажних авт, в яких сиділа молодь, тримаючи в руках червоні прапори і транспаренти з виписаними на них кличками. Зіхавши на площу, молодь висіла з авт, і усталися на площі в чотирикутник, по середині якого видніла трибуна, прикрашена килимом і трьома портретами. По правій стороні трибуни висів портрет Леніна, по лівій Сталіна, а по середині краєвид, на краю якого видніли димарі фабрик. Над краєвидом напис „Наша Родина С. С. Р.“. Як і всі советські свята, так і те свято почалося й закінчилося промовами. Промовляло 11 ораторів. По промовах забава при грі трубною оркестри. Вечором танцюючі перенеслися до сельбудинку.

Від кількох літ завважили надзбручанські мешканці, що у кожній зазбручанській місцевості є труба оркестра, зложена з коло 10 музикантів і дуже добрих інструментів. Оркестри ті грають при всіх нагодах, то є на державних святах, на забавах, які відбуваються кожної суботи, а також на похоронах. Церков у Советах, а особливо над границею, вже нема; всі вони вже порозбірані, або замінені на магазини чи сельбудинки. — Якщо ще в деякій місцевості зацілів церковний будинок, то вже без хреста. Дивлячись на руїни розбіраних церков, насувається нерозв'язане питання: невже загибель релігії, невже там

нема вже віруючих? — Кожний знає, що довідатися про це безпосередньо не можливо, бож говорити через границю не вільно. Можна тільки дещо зауважити і догадуватися. В тому стають нам у допомогу — оркестри. Як умре комуніст, чи член колгоспу, на похороні грає оркестра і видно як наперед несуть червоний прапор; а як іде похорон без прапору і без оркестри, то видно помер або віруючий, або нечлен колгоспу. Такий похорон відбувається мовчки, без співів і музики, а тільки з молитвою на устах жінок, які звичайно самі такий похорон відправляють.

Говорять, що як у нас зазвонять дзвони в неділю, то там народ плаче. А дзвонять наші дзвони дуже мелодійно, і так як колись у них дзвонили.

Вкінці не від речі буде описати ще одну надзбручанську імпрезу, яка відбувається щороку все в одному й тому самому дні та не як інші свята далеко від ріки на кількадесят або кількост метрів, але таки над самою водою, над самим берегом. Спитаєте, що це за імпреза? Це молитва жидів на новий рік в дні 17-го вересня. — Відомо, що у жидів, розсипаних по цілм світі є від віків такий звичай, що на новий рік ідуть вони всі, старі і малі, одіти в найкращу свою одіж, над ріку, стають над берегом і там моляться, просять Єгови відпущення гріхів, при чому роблять такі рухи, якби кидали щось у воду (наші люди кажуть, що вони витрясають з кишень гріхи і пускають з водою). По тій молитві вертаються вони знад води нечов обновлені, легкі, в вірі, що позбулися старих гріхів і вертаються домі, щоб робити нові гріхи й нові інтереси.

Не один питає, а як там у Советах: чи жидам дозволено в той день випивати той свій відвічний звичай-бруд, який випивають уже 5697-тий раз? Чи вільно їм молитися в той день над пливучою водою, а вже найкраще буде знати, як з тою справою над границею, над Збручем, до якого цілий рік не вільно зблизитися? Деякі дадуть в тім випадку готову відповідь: щож, як не вільно православним в день Водохрепці до Збруча приблизитися, то не вільно того робити і жидам в день нового року. — Бож большевики відносять однаково до всіх релігій.

Одначе так не є. В дні 17-го вересня цікаві могли бачити, як усе жидівське населення містечка нашого і містечка советського, прибране в святочні одяги, зійшлося у найближчій місці Збруча над його беріг і там, більше дивлячись і оглядаючи себе взаємно далековидами, як молячись, випивали свій ритуальний звичай, помолитися, а притім надивившись на себе до схочу...

— Ой, пане Крупник, тепер такі такі часи, що краще, колиб чоловік не родився! — Так, так, пане Жовток, та таке щастя має може один на тисячу!

— Позич мені десять долярів.

— Добре, я позичив би тобі, одначе в кого?

нема вже віруючих? — Кожний знає, що довідатися про це безпосередньо не можливо, бож говорити через границю не вільно. Можна тільки дещо зауважити і догадуватися. В тому стають нам у допомогу — оркестри. Як умре комуніст, чи член колгоспу, на похороні грає оркестра і видно як наперед несуть червоний прапор; а як іде похорон без прапору і без оркестри, то видно помер або віруючий, або нечлен колгоспу. Такий похорон відбувається мовчки, без співів і музики, а тільки з молитвою на устах жінок, які звичайно самі такий похорон відправляють.

Говорять, що як у нас зазвонять дзвони в неділю, то там народ плаче. А дзвонять наші дзвони дуже мелодійно, і так як колись у них дзвонили.

Вкінці не від речі буде описати ще одну надзбручанську імпрезу, яка відбувається щороку все в одному й тому самому дні та не як інші свята далеко від ріки на кількадесят або кількост метрів, але таки над самою водою, над самим берегом. Спитаєте, що це за імпреза? Це молитва жидів на новий рік в дні 17-го вересня. — Відомо, що у жидів, розсипаних по цілм світі є від віків такий звичай, що на новий рік ідуть вони всі, старі і малі, одіти в найкращу свою одіж, над ріку, стають над берегом і там моляться, просять Єгови відпущення гріхів, при чому роблять такі рухи, якби кидали щось у воду (наші люди кажуть, що вони витрясають з кишень гріхи і пускають з водою). По тій молитві вертаються вони знад води нечов обновлені, легкі, в вірі, що позбулися старих гріхів і вертаються домі, щоб робити нові гріхи й нові інтереси.

Не один питає, а як там у Советах: чи жидам дозволено в той день випивати той свій відвічний звичай-бруд, який випивають уже 5697-тий раз? Чи вільно їм молитися в той день над пливучою водою, а вже найкраще буде знати, як з тою справою над границею, над Збручем, до якого цілий рік не вільно зблизитися? Деякі дадуть в тім випадку готову відповідь: щож, як не вільно православним в день Водохрепці до Збруча приблизитися, то не вільно того робити і жидам в день нового року. — Бож большевики відносять однаково до всіх релігій.

Одначе так не є. В дні 17-го вересня цікаві могли бачити, як усе жидівське населення містечка нашого і містечка советського, прибране в святочні одяги, зійшлося у найближчій місці Збруча над його беріг і там, більше дивлячись і оглядаючи себе взаємно далековидами, як молячись, випивали свій ритуальний звичай, помолитися, а притім надивившись на себе до схочу...

— Ой, пане Крупник, тепер такі такі часи, що краще, колиб чоловік не родився! — Так, так, пане Жовток, та таке щастя має може один на тисячу!

— Позич мені десять долярів.

— Добре, я позичив би тобі, одначе в кого?

— Позич мені десять долярів.

— Добре, я позичив би тобі, одначе в кого?

У ПОЛЬЩІ Є 157 АДВОКАТОК.

Статистика виказує, що в Польщі є тепер 157 адвокаток, які виступають активно в своєму фаху. 7 жінок у Польщі сповняють функції судді, а недавно одержала одна полька місце прокуратора. В генеральній варшавській прокуратурі працює 8 жінок на визначних правничих становищах.

(Дальше буде).

НОВА ВИДОЗВА ДО НОВИХ АМЕРИКАНЦІВ.

До всіх американців, роджених тут або натуралізованих, котрі викинуть країну доки для себе й своїх дітей, котрі все надіялись і молились, щоб Америка стала для них краєм кращого життя, звертається ота захоплююча видозва президента Франкліна Д. Рузвельта, що приносить свіжу надію, що усуває страх і навіває людей довір'ям до їх будучности.

Для працюючого чоловіка зусилля адміністрації Рузвельта означають можливість кращого життя й добробуту, що радить з добродієм цього світу.

Для фермера програма Рузвельта означає чесне й рівне трактування, означає більшу нагороду за плід його мольотної праці.

Для розважного й обережного бізнесмена політика Рузвельта означає забезпечення його підприємства, стабільність відносин, урівняння від неспівності та нападів змін, що повстають у наслідок легкодушої спекуляції й фінансової маніпуляції.

Для всіх тих, що думають про Америку понятими нової суспільної справедливості й правдивого, людського співжиття планована суспільна безпека, пенсії для старих, усунення дитячої праці, закони про охорону нашого здоров'я, закони для поліцей і виховання, забезпечення наших банківських вкладок, охорона домі, поліпшення мешканців відносин і подібні постанови та гуманітарні закони, що їх впровадила або задуває впровадити теперішня адміністрація, означає сповнення вікових мрій людства.

Всі американці, роджені тут або натуралізовані, які надіялись та молились, щоб Америка стала для них краєм нових можливостей, не будуть мати труднощів, щоб зрозуміти свій обов'язок, коли прийде день виборів, 3-го листопада 1936 року. Без вагання, громадяно вини віддають свій голос за наших великих МУЖИВ РУЗВЕЛТА ПІ ГАРНЕРА.

Богдан Олесницький.

СОНЯШНІ ЧАРИ

Спекова днина — золотого, соняшного літа. Сиджу на парпеті широко відчиненого вікна, бую каю очима по залитих блиском дахах задиханого міста. Від білих стін камінних бльоків падають ясні гарячі рефлекси соняшних цілунків.

На балконі лежить кіт, — такий звичайний сірий кіт, що перед ним тікають миші. Линово простяга на долівиці, прижмурює зеленуваті очі й захлистується золотими струмками полудневого сонця. Годинник у кімнаті гостро вицокує незлічними рядами хвилин; водночас сонце, вогниста куля, там у космічній даліні поволі пливе по звичайному обводі невидного кола, яке хтось незваний закреслив поміжпланетним цирклем.

По ясні долівиці балкону повзе гостро зарисована тинь колонами. Перше не було її зовсім, опісля виповзла з темного кутка й поволі, підступно, впала на кота.

І диво: кіт недоволоно стрепенувся, начеб загнівався на смужку тини, й пересунувся на сонце. Але тинь повзла далі й котище кілька разів мусів змінити місце, шукаючи сонця.

Я задумався. Було ясно: кіт, це звичайне глупе домашнє звіря, без розуму, але з цим, що його називаємо інстинктом життя або інстинктом самозбереження, тівав від тини, шукав сонця, хотів його. Хотів сонця!

І враз пригадалися інші дивні явища природи. Існує цікаве явище, що зветься геліотропізм і ілюструє жадобу соняшного світла в біологічному царстві. Ростини обертають чаші своїх цвітів до сонця і враз з сонцем виконують щоденний оборот із сходу на захід (напр. соняшник).

Вони вдивляються тужливо сонцю в обличчя: вони шукають сонця.

Умить станула в моїй уяві чудова животворна роля сонця, його нерозривний, не порушуваний зв'язок з усім, що живе, з усім, що замикається в межах гігантського резервуар сил, з яких від своїх незнаних народин до нині користає земське життя.

Усе живе: від мікроскопічних, одноклітинних тварин, що стоять на границі незбагнотого переходу в мертву матерію, аж до найдосконалішої „живої машинерії“, якою є людина, тисячами нерозірваних золотих ниток в'яжуться з сонцем.

Усе воно живе в сонці й від сонця. Сонце штудерними й складними способами переливає свою промінну енергію в організми живих істот.

Залюблені в сонце поети складають пестливі слова в гимн захвату для Сонця, чародійного творця весни, джерела життя.

Цим разом емоціональне світосприймання потів зустрілося в одній площині з твердженнями тверезої, безпристрадної науки, яка майже з потетичним запалом від соток літ розшифровує таємну книгу природи.

І сьогодні багато знаємо про сонце. Сонце — це невичерпане джерело енергетичних засобів, це гігантський резервуар сил, з яких від своїх безнастанних народин до нині користає земське життя.

Крізь астрономічну віддадь міжпланетних просторів, які виповняє не ідеальна порожнеча (Торічелі) й матеріальне „ніщо“, але гіпотетичний космічний етер, із заворотною швидкістю триста тисяч кілометрів на секунду безнастанно біжать до нас проміні золотого сонця. А з собою в дарунок для землі несуть вони елементарні частинки промінної енергії, що їх по думці славного Плянка зветмо — фотонами.

Ці фотони — це „кванти“, це найдрібніші мірочки промінної енергії; це так якби сотики в якійнебудь валюті, що дрібнішої мірки вже нема; пів сотика існує тільки в уяві. І при помочі цих фотонів, що мільярдами їх засипує сонце землю, передає воно землі великі засоби енергії.

Цю енергію магазинують передусім ростинні представники життя, ця вся розкішна зелена рістня, що нею кучерявляться поля, ліси.

Акумуляція соняшної енергії в зеленних ростинах відбувається шляхом знаної „життєвої реакції“, яка не є нічим іншим, тільки процесом синтезу борошна (крохмаль, рід цукру). Ця синтеза погдоує окреслену скількість соняшної енергії, яка не пропадає, але магазинується в цукрах. Ці цукри підлягають ріжним хемічним перемінам і в висліді дають важний спадовий матеріал для життєвих процесів людини й звірят.

Соняшна енергія, пройшовши дивний лабиринт хемічно біологічних процесів, стається енергетичним рушієм життя, його потенціалом.

Усе живе в сонці й від сонця. Без сонця бліднуть цвіти, без сонця гаснуть люди. Всі тварини — безпосереднім шляхом — зв'язані з сонцем, як з джерелом своєї життєвої енергії.

Життя в усіх своїх формах і переливах — це чудесна соняшна симфонія.

Я розумію претів, коли вони співають гимн для Сонця; мені дорогий Тичина з часу його „Соняшних кларнетів“. Люблю Коцюбинського за джні слова його чудового:

„Сонце! Я тобі вдячний. Ти сїєш у мою душу золотий засів. Ти дороге для мене. Я лю тебе, сонце, твій теплий цілющий напій, лю, як дитина молоко з матірніх грудей, таксамо теплих і дорогих. Навіть, коли ти палиш, — охоче вливаю в себе вогняний напій і п'янію від нього. Бо, я люблю тебе, сонце! (М. Коцюбинський „Intermezzo“).

ХОРИ! — СОЛІСТИ! В книгарні „Свобода“ можете дістати нові твори М. О. ГАЙВОРОНСЬКОГО (пісні Українських Січових Стрільців) I том: СОЛЬОСПИВИ на середній голос \$.75 II том: Пісні на МІШАНИЙ ХОР (партитура) 1.00 III том: Пісні на ОДНОРОДНИЙ ХОР (на дівочі або мужеські голоси) .75 На кожний концерт придасться вам сильна і дьора пісня (на мішаний хор, „Живи, Україно!“) .25 Пісні Лемківщини, Закарпаття, Полісся і інші твори М. О. Гайворонського на хор і скрипку можна дістати в книгарні „Свобода“ 81-83 Grand St., (E. O. Box 346) Jersey City, N. J.

ЗЛОБНИЙ ЧОЛОВІК. — Що то сталося? Вже так довго не млієш. Чи може ти хора? ПОДРУЖЖЯ. — Пізнати по тобі приятелю, що ти жонатий. Твої скарпители не мають дір! — Самособою! Перше, що мене жінка навчила, то було циркування скарпиток!

УМІРКОВАННЯ. Наші ціни є умірковані. Це треба конче зазначити, бо репутація, яку ми маємо щодо кращої услуги, могла би когось навести на думку, що за наші услуги ми жадємо значно багато. На ділі наші услуги є для всіх і тому наші ціни є для всіх доступні. STEPHEN J. JEWUSIAK & SON FUNERAL DIRECTORS 77 Morris St., Jersey City 34 E. 25 St., Bayonne Phone: Bergen 4-5989 Bayonne 3-0540

РІЧНИЦЯ ПАСТЕРИЗАЦІЇ МОЛОКА.

(Полає д-р Джан Л. Райс, координатор здоров'я міста Нью-Йорк).

На розпорядок Заряду Здоров'я заведено в місті Нью-Йорку в 1911 р. примусову пастеризацію молока, що довело до значного зменшення смертності серед дітей, особливо від „дитячої холери“. Перед 1911 роком умирало дітей на ту малярію пересічно звиш чотири тисячі кожного літа, а саме підчас липня, серпня та вересня. У 1910 році, всього один рік перед заведенням пастеризації померли 3,600 дітей підчас літніх місяців.

Та, почавши від 1911 року, в часі наступних двадцяти п'яти років, через прочищування молока пастеризацією, себто штучним переварюванням, випадки смертей від „дитячої холери“ достійно зменшались. Того самого року, як уведено той закон у життя, було тисячу випадків смертей менше ніж попереднього, 1910 року; п'ять років пізніше число зменшилось на дві тисячі, а десять років потім, 1925 року, на менше як п'ятьсот річно. Відтоді недуга почала зовсім зникати.

Впродовж чверть століття, від часу, коли мешканці міста Нью-Йорку вживають пастеризоване молоко, збережено життя тисяч дітей. Попри те Заряд Здоров'я завідав багатьма іншими приписів про санітарність у злузі з продукцією, продажем та подаванням молока, з чого приходить здоров'я не тільки для дітей, але теж це довело до поправи здоров'я дозрілих людей.

Тоді, коли молоко вважали одинокою поживою для немовлят та підросків, тепер у великих розмірах прийнято це за харчування для дорослих людей. Молоко на склянки продається по цілим місті великій армії споживачів, що постійно збільшується. Власті для береження здоров'я та провідники медичної професії роками нахилюють за більше вживання молока. Тепер приблизно три мільони-кварт молока споживають денно тільки в самім місті Нью-Йорку.

Нахил до вживання молока це здорова прикмета, особливо в місті Нью-Йорку, де контролює та нагляд Заряду Здоров'я дає запевнення, що молоко є, безпечне для всіх. Чи молоко, котре вживає до пиття, є пастеризоване? Коли ні, то зробіть негайно відповідну зміну.

Ф.ЛС. В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАП ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“

ДІЛЬНІ ОГРОДЖЕННЯ

НА ПРОДАЖ ДІМ, 2 ГАРАЖИ, ГРОСЕРІЯ І БУЧЕРНЯ, зб. всім товаром і машинами. Бізнес добре вироблений протягом 11 років. Ціна приступна. Голостітиса див. М. P. A. R. A., 86 Locust Ave., Wallington, N. J.

НА ПРОДАЖ мала-фарма, близько М'явля, Н. Дж., дуже добра для плевення курей, 3 акри землі, майже новий дім на 5 кімнат і інші будівки, малий город. Є близько фабрики. Мусить бути продана з прибутком доходу спазку. Ціна \$2,000. Голостітиса до: А. НУДЖ, R. D. 1, Carmel Rd., Millville, N. J. 243-48

НЕПРИЯТЕЛЬ РЕВМАТИЗМУ. Біль в руках, ногах, крижах, зимино в ногах, а поза шкירו не б'є мурави лезити. Ти не дуги уступають по ужиттю „SORKO“. Сорт коштує \$4.00. Нахеміть вислайте разом з замовленням на адресу: CH. LOZINSKI, Dept. 5, 2325 N. Mulligan Ave., Chicago, Ill.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР 321 E. 18th STREET, between 1st and 2nd Avenues, NEW YORK, N. Y. Tel. GRAMERCY 5-2410. Урядові години: рано від 10 до 12, ввечір від 6 до 8, а в неаіі рано від 10 до 12.

СТІННИ КАЛЕНДАРІ НА 1937 РІК.

Будь найгарнішою частини золотого-хорого Києва, столиці всієї України, над Дніпром.

Величина календаря 15x20 в прекрасних фарбах, календаром великий 35x45. Всі свята зазначено червоно, кожний день полає їм святого, пости зазначені рибкою і на кожній картці є сьгодні історичні. Цей календар буде прикрасою в кожній українській хаті. Ціна одного календаря з пересичкою 25 ц., 5 за \$1.00, 12 за \$2.64, 25 за \$3.75, 50 за \$7.00, 100 за \$12.50. Маємо на складі багато інших календарів до вибору. Агенти і скеларі хай пишуть по каталог до: UKRAINIAN BAZAAR, 2248 Grayling Ave., Detroit, Mich.

ПЕТРО ЯРЕМА УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК ЗАНИМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І OKOLIHX 129 E. 7th STREET, NEW YORK, N. Y. Tel. Orchard 4-2565 BRANCH OFFICE & CHAPEL 707 PROSPECT AVENUE (cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y. Tel. Ludlow 4-2563.

BARGAINS FROM OUR BOOKSHOP Would you pay a penny for a song? How many Ukrainian songs do you know? Does your club like to get together and sing folk songs? Do you sing, play the piano or violin? Then purchase a copy of the attractively bound book 201 UKRAINIAN FOLK SONGS FOR \$2.00 (A penny for each song) It contains the most popular Ukrainian melodies, with Ukrainian and English titles, music, words and verses. Order today from the Svboda Bookshop, 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J. P. S. If you already have a copy, consider giving this book as a gift to some lover of Ukrainian music. ПІМСТА. — Що ви скажете на це! Мій сусід вибив мені шибу, як я грала на фортепіані! — А то дурень, таж тепер іще ліпше буде чути.

НАЙБІЛЬША БІБЛІОТЕКА СВІТУ.

Найбільшою бібліотекою світу буде тепер державна публічна бібліотека ім. Салтикова-Щедріна в Ленінграді. До сі мала вона 7 мільонів томів, а тепер долучають до неї ще 2 й пів мільона томів з петропавловської бібліотеки в Ленінграді. Цим робом ця бібліотека буде мати коло 10 мільонів томів. Це буде найбільша бібліотека на світі. Тільки біда, що вона в большевицьких руках. Це значить, що вона для європейської культури недоступна.

У лазні.

Розенблат: Фе, це сором приходити до лазні з такими брудними ногами!

Апфельбам: Ваші ще брудніші!

Розенблат (сердитий): Так, одначе я старший від вас!

ТАРЗАН І ЛЮДИ-ЛЕОПАРДИ.

Одним скоком маленька Нкіма опинилася на руках Тарзана. „Кудиж ти тепер ідемо?“ — запитав її Тарзан. „Ми йдемо, щоб відшукати сліди старших людей-леопардів, а потім їх усіх побивати“. „О, то ти про це знаєш?“ — здивувався Тарзан. „Коли так, то може ти перша на них нападеш?“ Малпочка покрутила носиком і почулася в потилицю.

Побачивши звисаюче бадилля, вона вскопила на нього й заговорила: „Я видряпала очі всім ворогам Тарзана. Але я тепер мушу деінде поспішати“. Ще заки Тарзан успів спитати її про причини такого наглого відходу, малпа зникла у галузях дерев. Тарзан на голос розреготався. Чорний не розумів причини цього сміху, та це не було його діло.

Тепер Тарзан і Орандо приспішли ходу, щоб якнайскорше дістатися до місця, де жорстокі люди-леопарди відбирали данину, яку нещасні жертви приносили, щоб тим окупитися від їх скритих кар. Нагло Тарзан занюхав відомий йому вже запах леопарда. Він спинився і насторожив вуха. Було тихо. Одначе запах ставав усе сильніший.

Ці жорстокі люди-леопарди були попереджені післанцем Собіта про „небезпечного білого чоловіка“. Вістка про Тарзана була розійшлася миттю поміж членами їх організації і вони навіть понаставляли засідки, щоб його зловити. Одна така засідка знаходилася на шляху, куди шов Тарзан. Чотири замасковані члени жадібно вичікували його приходу.